

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Інститут сучасного мистецтва

Кафедра режисури та акторської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Вісний проректор

з науково-педагогічної роботи

проф. Телячий Ю. В.

Ю. В. Телячий
09 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи вокалу»

для здобувачів вищої освіти

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»

освітній рівень (перший) бакалавр

освітня програма «Режисура»

кваліфікація **режисер**

вид дисципліни: **за вибором**

Форма навчання

денна/заочна

Навчальний рік:

2021/ 2022 р.

Кількість кредитів ECTS:

4,5

Мова викладання, навчання

та оцінювання

українська

Форма підсумкового контролю: диференційований

залік

Викладач: Вежневська Ірина Леонідівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

«__» 20__ р. на 20__/20__ н.р. _____ (_____)
(підпис, ПІБ, дата)

«__» 20__ р. на 20__/20__ н.р. _____ (_____)
(підпис, ПІБ, дата)

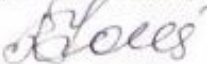
«__» 20__ р. на 20__/20__ н.р. _____ (_____)
(підпис, ПІБ, дата)

Гозроошнк:

Векпеветь І.І., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту

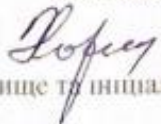
 (Кулиняк М.А.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

 (Хоролень Л.І.)

(прізвище та ініціали)

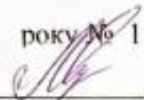
(підпис)

Протокол № 1 від « 02 » 09 2021 р. Протокол № 1 від « 01 » 09 2021 р.

Схвалено науково – методичною радою Академіи

Протокол від « 07 » 09 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

 (Гелячний Ю. В.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« 07 » 09 2021 року

Анотація навчальної дисципліни. «Основи вокалу» – дисципліна, яка разом з іншими дисциплінами відноситься до числа дисциплін за вільним вибором студента; перший рівень, ступінь вищої освіти «бакалавр» (2 курс, III-IV семестр), забезпечує підготовку фахівців зі спеціальності «Сценічне мистецтво» освітньої програми «Режисура». Здобувачі даного напрямку опановують практикум «Основи вокалу» на 3–4 семестрах на кафедрі академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Основи вокалу» базується на знаннях, спільних для комплексів музично-історичних та музично-теоретичних дисциплін, курсів гуманітарних наук: історії світової та української культури.

Програма дисципліни «Основи вокалу» містить різноманітний вокально-педагогічний матеріал різного рівня складності (вокальні вправи, вправи на розвиток дихання і дикції, народні пісні, сучасні пісні та твори українських і зарубіжних композиторів: старовинні пісні та арії, пісні та арії з оперет і мюзиклів, пісні з кінофільмів і театральних постанов, сучасні естрадні твори).

Мета дисципліни – створення комплексу теоретичних і практичних знань спрямований на формування та розвиток вокально-виконавських навичок, на поглиблене розуміння професійних питань режисера сучасного сценічного простору, розвиток і формування творчої особистості.

Завдання дисципліни:

- окреслити теоретичне і практичне значення дисципліни «Основи вокалу» в період навчання та подальшої творчої діяльності;
- надати базові знання голосового апарата, співочого дихання і голосоутворення;
- створити умови для опанування практичними базовими вокально-технічними та художньо-виконавськими навичками;
- запропонувати спектр професійної термінології вокального мистецтва і акустики;
- сформулювати основні принципи та методи самостійної роботи над вокальним репертуаром;
- удосконалити самоконтроль під час співу у контексті театральної-сценічної роботи;
- розвинути музично-естетичний смак, відчуття музичного стилю;
- створити умови для самостійного культурного розвитку.

Фахові компетентності:

- практичні навички оперування термінологією з теорії вокального та музичного мистецтва;
- пізнання і осмислення основних елементів вокальної мови та в системі сценічного мистецтва, їхньої ролі як виражальних засобів, які сприяють створенню художньо-образного змісту твору;
- навички слухацької, виконавської, імпровізаційної музичної творчості;
- вміння практичного застосування набутих навичок у режисерській роботі;
- реалізація цілісного системного аналізу музичного твору, який складається з взаємодії елементів (мелодії, метро-ритму, інтервалів, акордів, фактури, динаміки тощо), літературного тексту в контексті художнього твору (театральної постановки, концерту, вистави, естрадного шоу тощо)

Загальний обсяг дисципліни – **4,5** кредити ЄКТС/**135** годин, у тому числі: практичних аудиторних занять – **64**, самостійної роботи – **71** годин.

Кінцева форма контролю – *диференційований залік*.

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Здобувач вищої освіти *має знати* основні етапи розвитку загальної історії, історії музики, історії української музичної культури та основних закономірностей розвитку мистецтв.

2. Здобувач вищої освіти *має вміти*: вивчати механізми взаємовпливу суспільства та культури на національному та інтернаціональному рівнях, аналізувати теоретичні і практичні питання української культури як царини міждисциплінарних досліджень. Володіти елементарними навичками *літературної української мови та співу* для практичного застосування набутих знань з теорії та історії вокального мистецтва.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток (%) у підсумко вій оцінці з дисциплі ни
Код	Результат навчання			
ЗК 1.	Здатність і готовність до особистого розвитку, бажання досягати успіху.	<i>Форми:</i> аудиторні, практичні, самостійна робота. <i>Методи:</i> діалогічного, інтерактивного навчання	Практичний сольний і ансамблевий спів опитування, диференційований залік.	4 %
ЗК 2.	Здатність до роботи в команді та співробітництва.	<i>Форми:</i> аудиторні, практичні, самостійна робота. <i>Методи:</i> , діалогічного, інтерактивного навчання	Диференційований залік	5 %
ЗК 5.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	<i>Форми:</i> аудиторні, практичні, самостійна робота. <i>Методи:</i> , діалогічного, інтерактивного навчання	опитування, диференційований залік.	4 %
ЗК 6.	Вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність).	<i>Форми:</i> аудиторні, практичні, самостійна робота <i>Методи:</i> інтегровані методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання	усне та письмове опитування, семінар, диференційований залік	5 %
ЗК 7.	Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідальна і свідомо.	<i>Форми:</i> аудиторні, практичні, самостійна робота. <i>Методи:</i> інтегровані	усне та письмове опитування, диференційований залік.	5 %

		методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання		
ЗК 8.	Планування і управління проектами.	<i>Форми:</i> аудиторні, самостійна робота. <i>Методи:</i> інтегровані методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання	диференційований залік	5 %
ЗК 9.	Позитивне ставлення до несхожості з іншими культурами.	<i>Форми:</i> аудиторні, поза аудиторні, самостійна робота. <i>Методи:</i> інтегровані методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання	усне та письмове опитування, диференційований залік	4 %
ФК 2.	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності музичного мистецтва з усіма елементами теоретичних та практичних знань.	<i>Форми:</i> аудиторні, самостійна робота. <i>Методи:</i> інтегровані методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання	усне та письмове опитування, диференційований залік	10 %
ФК 3.	Здатність використовувати знання з музичного мистецтва, закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології науки.	<i>Форми:</i> самостійна робота. <i>Методи:</i> інтегровані методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання	усне та письмове опитування	10 %
ФК 4.	Володіння знаннями термінологічного апарату в науковій роботі	<i>Форми:</i> самостійна робота. <i>Методи:</i> інтегровані	усне та письмове опитування, диференційований залік	10 %

		методи, методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного, інтерактивного навчання, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);		
ФК 5.	Спроможність до наукової роботи через застосування відповідних практичних рекомендацій сучасних наукових концепцій.	<i>Форми:</i> самостійна. <i>Методи:</i> інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб-, віртуально орієнтовані тощо);	усне та письмове опитування, диференційований залік	10 %
ФК 8.	Здатність інтегрувати практичні знання та навички наукової роботи.	<i>Форми:</i> індивідуальна, самостійна робота. <i>Методи:</i> робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування)	усне та письмове опитування, диференційований залік	4 %
ФК 9.	Здатність оперувати науковою термінологією у своїй діяльності.	<i>Форми:</i> аудиторні, практичні, консультації, самостійна робота. <i>Методи:</i> інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб-, віртуально орієнтовані тощо);	диференційований залік	10 %
ФК 11.	Здатність демонструвати базові навички науково-	<i>Форми:</i> аудиторні, поза аудиторні	усне опитування, семінар,	5 %

	педагогічної комунікації, організувати діяльність.	вміння наукову	консультації, самостійна робота. <i>Методи:</i> діалогічного, інтерактивного навчання	диференційовани й залік	
ФК 14.	Здатність застосовувати традиційні і інноваційні науково-педагогічні технології в процесі наукової діяльності.		<i>Форми:</i> поєднання лекцій, практичних занять, консультацій, самостійної роботи із розв'язання проблем сценічного мистецтва; <i>Методи:</i> інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб-, віртуально орієнтовані тощо);	усне та письмове опитування, диференційовани й залік	5 %
ФК 15.	Здатність сприймати новітні концепції в науці та свідомо поєднувати їх з усталеними вітчизняними та світовими традиціями в особистій науковій діяльності.		<i>Форми:</i> поєднанні лекцій, практичних занять, консультацій, самостійної роботи із розв'язання проблем сценічного мистецтва; консультації з викладачами, проходження практик, підготовці магістерської роботи <i>Методи:</i> інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб-, віртуально орієнтовані тощо);	опитування, практичні, диференційований залік	4 %

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації) (не заповнювати)

Схема формування оцінки (згідно п.7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.)

7.1 Форми оцінювання студентів:

1. Оцінювання роботи під час індивідуальних (практичних) занять – 30 балів / 18

- балів.
2. Самостійне робота – 30 балів / 18 балів.
 3. Диференційований залік – 40 балів / 24 бали.

Шкала оцінювання:

За національною диференційованою шкалою:
«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34

Підсумкове оцінювання: диференційований залік.

7.1 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання студента здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи у формі тестування), творчі роботи тощо; бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на практичних заняттях, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).

Дисципліна включає: лекції, практичні заняття (сольний і ансамблевий спів), самостійну роботу здобувачів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу.

<u>Змістовні розділи I і II</u>		Підсумковий залік
60 залікових балів (максимум)		
Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Практичні заняття спів сольний і ансамблевий)	
30 (максимум)	30 (максимум)	40 балів (максимум)

Умовою допуску до підсумкової роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 18 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт та виконання самостійних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова робота / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>36</i>	<i>24</i>	<i>60</i>
Максимум	60	40	100

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.

Залік виставляється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право, отримати підсумкову оцінку за диференційований залік за результатами контролю. Студенти, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

Екзамен виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (90), має право отримати підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання за результатами контролю. Студенти, які набрали протягом семестру менше 90 балів обов'язково складають екзамен.

Присутність **всіх здобувачів вищої освіти** на диференційному заліку або екзамені є обов'язковим.

7.2 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять.

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин	
		Практичні аудиторні заняття	Самостійна робота
1	Голосовий апарат, фонація, імпеданс. Народні пісні (практичне)	8	10
2	Типи співацького дихання. Вправи на розвиток дихання. Народні пісні (практичне)	8	5
3	Три види атаки звуку. Вправи на атаку звуку. Романс (практичне)	8	5
4	Резонаторна система. Резонансний спів. Вправи. Романс (практичне)	8	10
5	Дикція та артикуляція. Вправи на розвиток співочої дикції. Дуетний спів (практичне)	8	10
6	Профілактика захворювань голосового апарату, професійна гігієна голосу. Вокальні вправи, дикційні, спів (практичне)	8	10
7	Культура мови у співі. Правила орфоєпії. Вокальні вправи, дикційні, спів (практичне)	8	10
8	Кантіленна манера співу. Вокальні вправи, дикційні, спів ансамблевий (практичне)	8	11
	Разом	64	71
	Форма контролю	Диференційований залік	---
	ВСЬОГО¹	64	71

Загальний обсяг **135** год., в тому числі:

Лекції і практичні заняття – **64** год.

Самостійна робота – **71** год.

Основна:

1. Антонюк В. Постановка голосу: навч. посібник для студ. вищих муз. навч. Закладів. Київ: Укр. ідея, 2000.
2. Булгакова О. Голос как культурный феномен. Москва: Новое литературное обозрение, 2015. 567 с.
Режим доступу: <https://klex.ru/pwt>.
3. Гринь А. О. Вокальний голос як професійний інструмент актора музично-драматичного театру. Наукові записки Тернопільського національного пед. університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка, 2013. № 4.
С. 54-59. Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin>
4. Дмитриев Д.Б. Основы вокальной методики: учеб. пособие. Режим доступу: notes.tarakanov.net
5. Єрошенко О. В. Фізіологічні механізми емоцій і творчість актора-співака. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. пр. Вип. 17. Харк. держ універ. мистец. Харків, 2006. С. 48–59

6. Морозов В. П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. Издательство: Моск. Консерв., ИП РАН, Центр «Искусство и наука» Ред.-изд. отд, Изд. Отд. Института психологии РАН, 2002. 496 с.
7. Немеровский А. Б. Пластическая выразительность актера: Учеб. пособие. Москва: Российский университет театрального искусства ГИТИС, 2013. 256 с.
8. Словник-довідник співака. Уманський держ. пед. університет ім. Павла Тичини. Режим доступу:
https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/3665/1/Slovnyk_dovidnyk_spivaka.

Додаткова:

1. Бень Г. Формування елементів педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики на заняттях з постановки голосу. Молодь і ринок, № 1–2 (60–61). 2010. С. 117–121.
2. Бень Г. Вокально - педагогічні принципи та виконавські поради Остапа Дарчука і Марії Сіверіної: методичні рекомендації для студентів та викладачів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації напрям підготовки «Музичне мистецтво». Львів, 2008. 30 с.
3. Бень Г. Методика вокального виховання майбутнього актора драматичного театру. Науково – методичний збірник. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету Імені Івана Франка, 2016.
4. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вид. 2-е. Вінниця: Нова книга, 2006.
5. Юшманов В.И. Вокальная техника и ее парадоксы. Санкт- Петербург, 2001 .